

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту спеціальної педагогіки і
психології імені Миколи Ярмаченка
НАПН України

Л.І.Прохоренко
Схвалено Вченою радою Інституту
(протокол № 10 від «15» грудня 2022 р.)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта, 053 Психологія
Освітня програма Спеціальна педагогіка, Спеціальна психологія
Ступінь Доктор філософії

Шифр дисципліни

ВД 20

Назва дисципліни

**Спеціальна (корекційна)
психопедагогіка / Special (correctional)
psychopedagogy**

Навчальний рік

2022-2023

Кількість кредитів
ЄКТС (годин)

2 кредит (60 годин)

Статус

Вибіркова дисципліна

**Короткий опис
дисципліни**

Курс має на меті дати вам загальне розуміння закономірностей освіти, навчання і виховання дітей з інтелектуальними порушеннями, шляхи корекції порушень їхнього психофізичного розвитку.

Ми розглянемо:

- методики спеціального навчання та організації освітнього процесі дітей з інтелектуальними порушеннями.

Пререквізити

Робоча програма навчальної дисципліни
ВД 20 Спеціальна (корекційна) психопедагогіка /
Special (correctional) psychopedagogy

Викладач **Шевченко Володимир миколайович**

Контакти

Тел +380679555548

Email shevchenko_volodumir@ukr.net

Час для консультацій

Понеділок та четвер, 14:00-15:00

Мета курсу - є формування теоретичної та практичної основи фахової підготовки майбутніх корекційних педагогів, здатних творчо вирішувати завдання навчання, виховання та корекції психофізичного розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями.

Завдання курсу

1. засвоєння системи понять, що використовуються в корекційній психопедагогіці;
2. вивчення специфіки професійної корекційної психопедагогічної діяльності та розвиток таких якостей особистості, що мають для фахівця професійного навчання професійне значення.
3. формування професійної культури та інших видів культури, необхідних для професійного становлення та особистісного зростання фахівця; формування педагогічного іміджу та опанування нормами професійної етики;

Загальні компетентності

- ЗК1 знає сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності;
- ЗК2 володіє знаннями в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій;
- ЗК3 обізнаний у плануванні корекційно-педагогічного процесу у загальноосвітніх закладах, забезпеченні його реалізації та оцінки отриманих результатів;

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК1 володіє знаннями сучасної методики і освітніх технологій для забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями.
- СК2 Володіє знаннями про застосування в освітньому процесі сучасних корекційно-педагогічних технологій;
- СК3 здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення;

Програмні результати навчання

- ПРН1 здатний вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій; проводити

навчальну та корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходів з дітьми з інтелектуальними порушеннями, затримкою психічного розвитку, порушеннями мовленнєвого розвитку, комплексними порушеннями психофізичного розвитку, в структурі яких є інтелектуальні порушення);

ПРН2 здатний використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів;

ПРН3 здатний використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами відповідно до нозології, спеціальну апаратуру, комп'ютерні програми та ін.;

Програма дисципліни

Програма дисципліни	
Тема 1	ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПСИХОПЕДАГОГІКИ (ОЛІГОФРЕНОПЕДАГОГІКИ).
1.1	Сутність процесу навчання дітей з порушеннями розумового розвитку. Корекційна спрямованість навчання в спеціальній школі. Особливості навчального процесу в спеціальній школі.
1.2	Зміст освіти дітей з порушеннями розумового розвитку. Основні вимоги до змісту освіти в спеціальній школі (корекційна спрямованість, концентричність розташування матеріалу, реалізація міжпредметних зв'язків, диференціація, науковість, доступність).
1.3	Принципи спеціальної дидактики. Обґрунтування принципів навчання в спеціальній школі. Характеристика принципів спеціальної дидактики (виховуючий характер навчання, принципи науковості, доступності знань, систематичності та послідовності в навчанні, міцності, наочності знань, свідомості та активності навчання, індивідуальний та диференційований підхід до учнів з порушеннями розумового розвитку, корекційна спрямованість навчання, керівна роль вчителя у навчанні).
Тема 2	Форми організації навчання в спеціальній школі.
2.1	Перевірка та оцінка знань, умінь та навичок учнів з порушеннями розумового розвитку. Функції перевірки та оцінки знань, умінь та навичок учнів спеціальної школи. Види перевірки знань, їх особливості.
2.2	Домашня навчальна робота учнів. Корекційно-виховне значення самопідготовки в спеціальній школі і школі-інтернаті, вимоги до її організації, тривалості та проведення. Структура самопідготовки.
2.3	Трудове навчання учнів спеціальної школи. Освітня, виховна та корекційна роль праці в спеціальній школі. Організація трудового навчання в спеціальній школі.
Тема 3	ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ
3.1	Сутність процесу виховання. Сучасні проблеми виховання школярів з порушеннями розумового розвитку.
3.2	Методи виховання учнів. Основні методи виховання учнів спеціальної школи, особливості їх реалізації.
3.3	Виховання дітей та підлітків з порушеннями розумового розвитку в сім'ї. Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Умови правильного сімейного виховання.
Тема 4	Правове виховання у спеціальній школі.

- 4.1 **Трудове виховання і профорієнтаційна робота у спеціальній школі.**Значення трудового виховання в корекції психофізичних недоліків учнів з порушеннями розумового розвитку. Завдання та зміст трудового виховання у спеціальній школі.
- 4.2 Моральна підготовка учнів спеціальної школи до сімейного життя. Взаємозв'язок морального й статевого виховання. Завдання статевого виховання у спеціальній школі.
- 4.3 Позакласна робота в спеціальній школі. Роль позакласної роботи в корекції порушень психофізичного розвитку дітей, формуванні їхньої особистості.

Тема 5 ПИТАННЯ ШКОЛОЗНАВСТВА

- 5.1 **Педагогічний персонал спеціальної школи.** Закон України “Про освіту” про права і обов’язки педагогічних працівників. Вчитель спеціальної школи.
- 5.2 **Управління і керівництво спеціальною школою.** Система управління сучасною освітою. Сутність організаційно-педагогічної діяльності адміністрації спеціальних шкіл.
- 5.3 **Методична робота в спеціальній школі.** Методична робота в спеціальній школі, її форми. Самоосвітня робота педагогічного персоналу спеціальної школи.

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	
		Форма	Год	Завдання	Год
Семестр 1 Тиждень 1 Заняття 1	<p>Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПСИХОПЕДАГОГІКИ (ОЛІГОФРЕНОПЕДАГОГІКИ).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Діти з порушеннями розумового розвитку як об'єкт вивчення, виховання та навчання. - Система закладів для дітей з порушеннями розумового розвитку в Україні - Сутність процесу навчання дітей з порушеннями розумового розвитку. - Зміст освіти дітей з порушеннями розумового розвитку. Принципи спеціальної дидактики. 	Лекція, практичне заняття	4	<p>1. Сучасний розвиток корекційної психопедагогіки в Україні. Олігофренопедагогіка як наука про вивчення, виховання, навчання та шляхи корекції розвитку розумово відсталих дітей. Предмет та завдання олігофренопедагогіки. Основні категорії олігофренопедагогіки. Місце олігофренопедагогіки в системі педагогічних наук. Зв'язок олігофренопедагогіки з медичними науками, загальними та спеціальними психолого-педагогічними дисциплінами, спеціальними методиками. Етапи розвитку та методи олігофренопедагогіки. Перспективи наукових досліджень корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки).</p> <p>2. Особистість і колектив. Значення колективу у вихованні учнів спеціальної школи. Корекційний вплив колективу на особистість школяра з порушеннями розумового розвитку. Особливості формування дитячого колективу у спеціальній школі. Стадії розвитку колективу. Вивчення класного колективу. Шляхи формування колективу</p>	10

Заняття 2

Тема 2. Форми організації навчання в спеціальній школі.

- Перевірка та оцінка знань, умінь та навичок учнів з порушеннями розумового розвитку

- Домашня навчальна робота учнів.

Корекційно-виховне значення самопідготовки в спеціальній школі і школі-інтернаті, вимоги до її організації, тривалості та проведення. Структура самопідготовки.

- Трудове навчання учнів спеціальної школи.

Освітня, виховна та корекційна роль праці в спеціальній школі.

- Організація трудового навчання в спеціальній школі.

- Професійно-трудове навчання в спеціальній школі, його завдання і зміст.

Лекція,
практичне
заняття

4

школярів з порушеннями розумового розвитку.

1. Фізичне виховання учнів. Особливості фізичного розвитку школярів з порушеннями розумового розвитку. Роль фізичного виховання в корекції недоліків психофізичного розвитку дітей з порушеннями розумового розвитку. Завдання фізичного виховання в спеціальній школі. Засоби та форми фізичного виховання, їх навчальна, виховна, лікувально-корекційна спрямованість. Реалізація індивідуального і диференційованого підходу до учнів у процесі фізичного виховання.

2. Естетичне виховання учнів. Сутність та завдання естетичного виховання в спеціальній школі, його роль в реалізації корекційних завдань школи. Зміст, форми і методи естетичного виховання в навчальному процесі та позакласній роботі. Педагогічне керівництво естетичним вихованням.

10

Тиждень 2
Заняття 3

Тема 3. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ

- Сутність процесу виховання.

Сучасні проблеми виховання школярів з порушеннями розумового розвитку

- Методи виховання учнів.

Основні методи виховання учнів спеціальної школи, особливості

Лекція,
практичне
заняття

4

1. Екологічне виховання учнів.

Актуальність та значення екологічного виховання учнів з порушеннями розумового розвитку. Завдання екологічного виховання. Форми та методи екологічного виховання школярів у

10

	<p>їх реалізації. - Виховання дітей та підлітків з порушеннями розумового розвитку в сім'ї. - Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Умови правильного сімейного виховання.</p>		<p>процесі навчання та позакласної роботи. 2. Позакласна робота в спеціальній школі. Роль позакласної роботи в корекції порушень психофізичного розвитку дітей, формуванні їхньої особистості. Завдання та особливості позакласної роботи в школах-інтернатах і групах продовженого дня. Форми і зміст навчальної, корекційно-розвиткової, виховної позакласної роботи.</p>
Заняття 4	<p>Тема 4. Правове виховання у спеціальній школі. - Трудове виховання і профорієнтаційна робота у спеціальній школі. Значення трудового виховання в корекції психофізичних недоліків учнів з порушеннями розумового розвитку. - Моральна підготовка учнів спеціальної школи до сімейного життя. Взаємозв'язок морального й статевого виховання. Завдання статевого виховання у спеціальній школі. - Причини, корекція й профілактика відхилень в статевому розвитку учнів з порушеннями розумового розвитку. - Зміст і форми статевого виховання в процесі навчальної і позакласної роботи. Моральна підготовка учнів спеціальної школи до сімейного життя; зміст, форми, роль в соціальній адаптації випускників спеціальної школи.</p>	Лекція, практичне заняття	4

Заняття 5	Тема 5. ПИТАННЯ ШКОЛОЗНАВСТВА - Педагогічний персонал спеціальної школи. Закон України “Про освіту” про права і обов’язки педагогічних працівників. Вчитель спеціальної школи. - Управління і керівництво спеціальною школою. Система управління сучасною освітою. Сутність організаційно-педагогічної діяльності адміністрації спеціальних шкіл. - Методична робота в спеціальній школі. Методична робота в спеціальній школі, її форми. Самоосвітня робота педагогічного персоналу спеціальної школи. - Проблеми вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду корекційних педагогів і педагогічних колективів, впровадження в шкільну практику досягнень педагогічної науки.	Лекція, практичне заняття 4	1. Функції директора, його заступників. Планування навчально-виховної роботи в школі. Річний план роботи спеціальної школи. Внутрішкільне керівництво і контроль у спеціальній школі: функції, форми, вимоги до контролю. Аналіз уроків, позакласних заходів як засіб удосконалення навчально-виховного процесу. Схема аналізу уроків, виховних заходів, самопідготовки. Педагогічна рада спеціальної школи: її склад, функції, зміст роботи. 2. Проблеми вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду корекційних педагогів і педагогічних колективів, впровадження в шкільну практику досягнень педагогічної науки. Залучення учительських кадрів до самостійної експериментальної роботи.	10
-----------	--	-----------------------------	--	----

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль

Завдання

Особливості виконання та вимоги

Підсумковий контроль (тест) Для підсумкового оцінювання потрібно скласти тест з 30 запитань за програмою дисципліни

Оцінювання навчальних досягнень

Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	10
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (тест)	30
Всього	100

Шкали оцінювання

Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали

Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою
1. Вивчити Концепцію громадянського виховання в умовах розвитку української державності.	10
2. Показати спільність завдань та змісту виховання в масовій та спеціальній школах.	10
3. Обґрунтувати необхідність спеціальної системи виховання школярів з порушеннями розумового розвитку.	10

Основна (обов'язкова) література

1. Вержиховська О. М. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку: Навчально-методичний посібник / О.М.Вержиховська, О.М. Бонецька, А.В. Козак. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2013. – 372 с.
2. Гаяш О. В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку: Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків / Укладач О.В. Гаяш. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2015. – 120 с.
3. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник / С.П.Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
4. Навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами: сучасні підходи : навч.-метод. посібник / В. Войтко. – Кропивницький: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 84 с. [Електронний ресурс] // Режим доступу: // <https://www.slideshare.net/School-10/ss-771428404>.
5. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 141 с. Друге видання.
6. Психологічний супровід інклюзивної освіти: підручник / [кол. авторів; за заг. ред. Т.О. Докучиної]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. – 172 с.
7. Синьов В.М., Бондар В.І. Освітня інтеграція учнів з інтелектуальними порушеннями: навчально-методичний посібник / В.М.Синьов, В.І.Бондар. – К.: Вид-во НПУ імені Н.П.Драгоманова, 2015. – 398 с.
8. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник / В.М.Синьов. - Частина I. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. – 238 с.
9. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник /

В.М.Синьов. – Частина II. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. – 224 с.

10. Старцев В.П. Особливості дітей із затримкою психічного розвитку у контексті проблеми соціально-побутового орієнтування [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znppn_2014_65_87.pdf

Додаткова література та інші джерела інформації

1. Бондар В.І. Підготовка учнів допоміжної школи до самостійної трудової діяльності / Вержиховська О.М. Теорія і спеціальна методика виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку: Навчально-методичний посібник / О.М.Вержиховська, О.М.Бонещка, А.В.Козак. – Кам'янець-Подільський: ТОВ Друкарня Рута, 2013. – 372 с.
2. Висоцька А.М. Основні завдання, форми і методи громадянського виховання учнів спеціальних шкіл-інтернатів / А.В.Висоцька // Дефектологія. – 2005. - № 3. – С. 29 – 34.
3. Гаврилов О.В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навчальний посібник / О.В.Гаврилов. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – 308 с.
4. Демчук Л.В. Особливості музично-естетичного виховання учнів молодших класів / Л.В.Демчук. –Олександрія: Діа-плюс, 2009. – 98 с.
5. Державний стандарт початкової базової і повної освіти [Електронний ресурс] // Режим доступу : // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/462-2011>.
6. Державний стандарт початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами [Електронний ресурс] // Режим доступу : // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/607-2013>
7. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам: Книга 3 / Л.С.Вавіна, А.М.Висоцька, В.В.Жук та ін.; За ред.. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. – К.: Наук. світ, 2006 – 212 с.
8. Дмитрієва І.В. Корекційна спрямованість естетичного виховання в старших класах допоміжної школи: Монографія / І.В. Дмитрієва. – Слов'янськ, 2008. – 373 с.
9. Золотоверх В.В. Нариси з історії спеціальної дошкільної педагогіки: Монографія / В.В. Золотоверх. – К.: Наук. світ, 2004. – 196 с.
10. Левицький В.Е. Статеве виховання учнів молодших класів (гендерний підхід): навчально-методичний посібник / В.Е. Левицький. - Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В.С., 2007. – 108 с.
11. Матвєєва М.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку. Навчально-методичний посібник / М.П. Матвєєва, С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. – 164 с.
12. Миронова С.П. Використання комп'ютера у корекційному навчанні дітей з вадами інтелекту / С.П. Миронова // Дефектологія. – 2003. - № 3. – С. 41 – 44.
13. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвєєва; [за заг. ред. С.П. Миронової]. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,

2010. – 260 с.

14. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту: Монографія / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. – 304 с.
15. Навчальні програми для дітей з помірною розумовою відсталістю [Електронний ресурс] // Режим доступу : // http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/693/navchalni_programi11.
16. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів» № 665 від 01 червня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // https://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2013-11-01/1672/nmon_665_01062013.doc&embedded=false
17. Наказ МОН України «Про затвердження Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (початкова школа)» №80, від 28.01.2014р. [Електронний ресурс] // Режим доступу : // redpresa.com.ua/wp-content/uploads/documents/nakaz-80.doc
18. Наказ МОН України «Про затвердження Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку» №504 від 22.04.2014 р. // [Електронний ресурс] // Режим доступу : // redpresa.com.ua/wp-content/uploads/documents/nakaz-80.doc
19. Освітні технології: Навч. метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 255 с.
20. Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах [Електронний ресурс] // Режим доступу : // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>.
21. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку [Електронний ресурс] // Режим доступу : // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0120-93>.
22. Положення про навчально-реабілітаційний центр [Електронний ресурс] // Режим доступу: // zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0120-93.
23. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах // Урядовий кур'єр. – 20.08.2011. - № 153. – С. 3.
24. Про організаційно-методичні засади забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами [Електронний ресурс] // Режим доступу : // <http://osvita.ua/legislation/other/36815/>.

Методи навчання

Словесні, наочні, пояснення педагога й організації самостійної роботи студентів, підготовки студентів до вивчення матеріалу, що передбачає підвищення інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; вивчення нового матеріалу; конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного інтересу; контролю й оцінки результатів навчання, опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи, організації діяльності студентів, стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки знань.

-
1. Навчальна програма.
 2. Опорні конспекти лекцій.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Всі заняття проводяться в аудиторіях, які обладнані мультимедійними комплексами (проектор, SMART-дошка, комп'ютер).

Для роботи з науковою літературою надається доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus Elsevier та Web of Science, електронної бібліотеки НАПН України.

Питання на залік

Тести з корекційної психопедагогіки

1. Дайте визначення поняття «корекційна психопедагогіка».
 - 1) Наука про розвиток дитини із психофізичними порушеннями;
 - 2) наука про організацію цілісного педагогічного процесу;
 - 3) розділ педагогіки, який займається питаннями виховання та навчання дітей із психофізичними порушеннями;
 - 4) розділ педагогіки, який займається питаннями розвитку, виховання та навчання дітей із інтелектуальними порушеннями.
2. Що є формою навчання дітей із інтелектуальними порушеннями?
 - 1) Консультації для батьків;
 - 2) подорожі серед предметного середовища;
 - 3) режим;
 - 4) заняття.
3. Із якою з наук гуманітарного циклу теорія і методика розвитку мовлення має найбільш тісний зв'язок?
 - 1) З історією дошкільної педагогіки;
 - 2) психологією;
 - 3) дошкільною педагогікою;
 - 4) історією.
4. Психологія спілкування досліджує:
 - 1) сприймання людьми одне одного;
 - 2) культуру спілкування;
 - 3) переконання і світогляд людей;
 - 4) етикет;
5. Що в сучасних педагогічних концепціях розглядається як основний шлях розвитку особистості в онтогенезі і залучення дітей до соціального світу?
 - 1) Адаптація;
 - 2) самовдосконалення;
 - 3) інтеграція;
 - 4) єдність соціалізації та індивідуалізації;
6. Характерною особливістю дітей зі зниженим слухом є:
 - 1) обмеженість запасу слів, неточне розуміння їх значення, заміна одного слова іншим, нечітке уявлення про звуковий склад слова;
 - 2) вроджений недорозвиток мовлення;
 - 3) неповне оволодіння звуковим складом слова;
 - 4) небажання спілкуватися.
7. Класифікація методів за джерелом подачі інформації:
 - 1) словесні, наочні, практичні;
 - 2) проблемні, репродуктивні;
 - 3) евристичні, творчі.
8. У корекційній педагогіці провідними категоріями є:
 - 1) діагностика та профілактика;

- 2) причина та наслідки;
 - 3) корекція та компенсація;
 - 4) усі відповіді є правильними.
9. При індивідуальному підході враховуємо (вибрати):
- 1) клінічний діагноз індивідуальні особливості
 - 2) темп діяльності та динаміку втомлюваності;
 - 3) зони найближчого та актуального розвитку;
 - 4) особливості емоційної сфери;
10. Формування – це ...
- 1) процес становлення людини як спеціальної істоти під впливом багатьох факторів – екологічних, соціальних, економічних, психологічних, політичних та ін.
 - 2) процес становлення психофізичного розвитку особистості;
 - 3) процес навчання мови;
 - 4) процес розвитку зв'язного мовлення.
11. Рушійними силами процесу розвитку особистості є...
- 1) забезпечення особистісної та професійної реалізації дітей в умовах сучасного суспільства;
 - 2) створення диференційованої мережі спеціальних закладів;
 - 3) комплексну медико-педагогічну, фізичну, трудову реабілітацію;
 - 4) мовленнєва діяльність.
12. Який з наведених далі принципів навчання визначає теорію розвиваючого навчання:
- 1) вести навчання, враховуючи розвиток пізнавальної сфери дитини;
 - 2) забезпечувати навчання на достатньому рівні складності;
 - 3) здійснювати навчання на високому рівні складності;
 - 4) розвиток зв'язного мовлення.
13. Корекція – це:
- 1) процес пристосування людини до нового для неї середовища;
 - 2) заміщення або перебудова недорозвинених чи порушених психофізичних функцій організму;
 - 3) виправлення окремих дефектів у дітей з обмеженими можливостями;
 - 4) цілеспрямований процес передачі та засвоєння знань, умінь, навичок.
14. Індивідуальні властивості особистості формуються під впливом чинників:
- 1) природні задатки (спадковість та ін.) та виховання;
 - 2) природні задатки та оточуюче середовище;
 - 3) оточуюче середовище та виховання;
 - 4) природних задатків, оточуюче середовище та виховання.
15. Кому з видатних педагогів належить фраза: «Витоки здібностей і обдарування дітей на кінчиках пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші нитки – струмочки, які живлять джерело творчої думки...»
- 1) А.С. Макаренко;
 - 2) В.О. Сухомлинський;
 - 3) Л.С. Виготський;
 - 4) А.В. Петровський.
- 16) Освіта – це:
- 1) цілеспрямований процес засвоєння людиною необхідних знань, умінь, навичок,

формування на їх основі

моральних якостей особистості, розвитку її творчих сил і здібностей;

2) процес і результат формування моральних якостей, світогляду особистості, спрямований на розвиток її

творчих сил і здібностей;

3) процес і результат оволодіння системою наукових знань, умінь і навичок, формування на їх основі

світогляду, моральних якостей особистості, розвитку її творчих сил і здібностей;

4) всі відповіді правильні

17. Рушійними силами процесу розвитку особистості є...

1) забезпечення особистісної та професійної реалізації дітей в умовах сучасного суспільства;

2) створення диференційованої мережі спеціальних закладів;

3) комплексну медико-педагогічну, фізичну, трудову реабілітацію;

4) розвиток мовлення.

18. Сензитивний період у розвитку – це період...

1) вікової кризи;

2) найбільш сприятливий для розвитку певної сторони психіки в процесі різних видів діяльності;

3) пристосування до нових умов;

4) всі відповіді правильні.

19. Компенсація – це:

1) сукупність педагогічних та лікувальних засобів, спрямованих на поліпшення та виправлення процесу розвитку особи;

2) заміщення або перебудова порушених або недорозвинених функцій організму;

3) процес відновлення основних соціальних функцій особистості;

4) усі відповіді є правильними.

20. До вторинних відхилень, які виникають внаслідок порушення слухової функції, відносять:

1) рухові;

2) психічні;

3) мовленнєві;

4) порушення функцій вестибулярного апарату.

21. Чи погоджуєтеся із визначенням : «Метод – спосіб впорядкованої взаємопов'язаної діяльності

вчителя і учнів, спрямований на розв'язання завдань освіти»?

1) так;

2) ні;

3) це є прийом;

4) «метод – це діяльність»

22. Які завдання реалізуються в принципі індивідуального підходу до учнів?

1) надання допомоги учням, які відчувають труднощі у навчанні;

2) стимулювання творчих зусиль сильних учнів з метою забезпечення опанування навчальною програмою.

3) підбір диференційованих завдань;

4) індивідуальні підручники

23. Диференційований підхід – це....

- 1) урахування типологічних особливостей дітей із інтелектуальними порушеннями;
 - 2) урахування індивідуальних особливостей в процесі навчання.
 - 3) урахування психічних особливостей
 - 4) соціалізація
24. Методологія педагогіки це:
- 1) сукупність теоретичних положень про педагогічне пізнання і перетворення дійсності;
 - 2) знання про шляхи, способи та методи наукового пізнання;
 - 3) положення про особистість як об'єкт та суб'єкт суспільних відносин;
 - 4) власне визначення.
25. Причини виникнення олігофренії:
- 1) неповноцінність генеративних клітин батьків;
 - 2) шкідливості, які діють на зародок у період внутрішньоутробного розвитку та під час пологів, у перші роки життя дитини;
 - 3) психічні розлади матері;
 - 4) неповноцінність виховання.
26. Особа з обмеженими можливостями в стані здоров'я – це:
- 1) особа, яка не здатна частково або повністю виконувати певні дії, втратила працездатність остаточно чи на тривалий час;
 - 2) особа, яка отримала певні травматичні ушкодження, які призводять до обмеження її життєдіяльності, та потребує соціального захисту;
 - 3) особа зі стійким порушенням функцій організму, які є наслідком певних захворювань;
 - 4) усі відповіді є правильними.
27. Якими методами наукових досліджень користується корекційна психопедагогіка?
- 1) вивчення архівних документів, педагогічний експеримент;
 - 2) вивчення особових справ учнів і шкільної документації;
 - 3) дослідницька бесіда;
 - 4) соціологічні методи дослідження.
28. Принцип свідомості та активності передбачає:
- 1) необхідність дотримання посильної міри труднощів, щоб уникнути фізичних, моральних, емоційних перевантажень;
 - 2) не тільки надійне засвоєння знань, але й збереження набутого досвіду на довгі роки;
 - 3) усвідомлене та активне ставлення до процесів навчання, виховання та розвитку дитини з порушеннями в розвитку;
 - 4) постановка корекційних завдань, вибір засобів, методів, методичних прийомів педагогічної роботи повинні відповідати функціональному стану дитини та враховувати всі її особливості.
29. Принцип корекційної спрямованості навчання полягає в ...
- 1) підготовці дитини з особливими потребами до повноцінного життя в сучасних соціально-економічних умовах;
 - 2) організації навчально-виховного процесу в навчальному закладі.
 - 3) врахуванні психоемоційної сфери дитини;
 - 4) в залежності від нозології.

30. Кому належить вирішальна роль у навчанні дітей:

- 1) батькам;
- 2) вчителю;
- 3) суспільству,
- 4) лікарям.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ПРОБЛЕМИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ІНТЕЛЕКТУ

Педагогічний аспект

- Проблеми корекційної спрямованості навчання в історії олігофренопедагогіки.
- Навчання, виховання, розвиток та корекція як єдиний педагогічний процес.
- Найважливіші напрямки корекційно-виховного впливу в допоміжній школі.
- Педагогічні умови реалізації принципу корекційної спрямованості навчально-виховного процесу у допоміжній школі.
- Засоби корекційно-розвивальної спрямованості навчального процесу.
- Педагогічні умови корекції розумової діяльності учнів з вадами інтелекту на уроках.
- Корекційна спрямованість принципів навчання учнів з вадами інтелекту.
- Можливості поєднання фронтальної і індивідуальної корекційної роботи з учнями на уроці.
- Корекційні можливості новітніх навчальних технологій.

Психологічний аспект

- Психологічні проблеми корекційної роботи у допоміжній школі.
 - Психологічні питання корекційної спрямованості навчання.
 - Зміст та методи вивчення учнів вчителями.
 - Формування позитивного ставлення до навчальної діяльності як умова правильної організації корекційної роботи з розумово відсталими учнями.
 - Розвиток і шляхи виховання пізнавальних інтересів учнів (на матеріалі різних навчальних предметів, залежно від віку дітей).
 - Засоби активізації розумових здібностей учнів на уроках.
 - Оптимізація спілкування з учнями на уроці.
 - Залежність ефективності навчання від нарощування успіхів дитини.
 - Здійснення опори на практичну діяльність учнів як засіб конкретизації їх уявлень і понять.
 - Оптимізація працездатності учнів на уроках.
-

Інформація про викладача

Шевченко Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху.

Основні публікації з тематики дисципліни

Зворотній зв'язок

shevchenko_volodumur@ukr.net

Інше

Затверджено

Протокол № ____ від ____ / ____ / ____ р.

Укладач _____ (Шевченко В.М.)

Завідувач відділу _____ (Литовченко С.В.)